

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas förslagen i budgetpropositionen för år 2001 om anslagen inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt 21 motionsyrkanden. Riksdagen har den 22 november 2000 bestämt utgiftsramen för utgiftsområdet till 2 200 522 000 kr.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelsanvisning på anslag m.m. och ställer sig bakom de bedömningar som regeringen har redovisat. Samtliga motioner avstyrks.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

Regeringen har i 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:150, bet. 1999/2000:FiU20) beräknat att de förstärkningar som föreslogs i 1999 års ekonomiska vårproposition om ca 840 miljoner kronor för år 2002 förlängs till att omfatta även 2003. Det innebär att medel tillförs för bl.a. fortsatta satsningar på miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, miljöövervakning samt markinköp och kalkning. Härutöver föreslogs i årets vårproposition att utgiftsområdet skall tillföras 175 miljoner kronor år 2001. Förstärkningarna omfattar i första hand miljöövervakning, miljöforskning, marksanering samt åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, bl.a. skötsel av befintliga reservat.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ytterligare förstärkningar av anslagen för miljöövervakning samt för åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden m.m.

I betänkandet finns 3 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Propositionen

Proposition 2000/01:1 utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Regeringen (Miljödepartementet) har föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med bilavgasverksamheten som inklusive tidigare åtaganden innebär

utgifter på högst 16 000 000 kronor under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004 (avsnitt 3.8.2),

2. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering och genomförande av miljöövervakning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 55 000 000 kronor under år 2002, högst 40 000 000 kronor under år 2003 och högst 30 000 000 kronor under år 2004 (avsnitt 3.8.2),

3. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsersättningar i värdefulla naturområden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 120 000 000 kronor under år 2002 (avsnitt 3.8.3),

4. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 110 000 000 kronor under år 2002, högst 100 000 000 kronor under år 2003 och högst 80 000 000 kronor under år 2004 (avsnitt 3.8.4),

5. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:5 Miljöforskning, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 20 000 000 kronor under år 2002, högst 15 000 000 kronor under år 2003 och högst 10 000 000 kronor under år 2004 (avsnitt 3.8.5),

6. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:9 Statens strålskyddsinstitut, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 000 000 kronor under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004 (avsnitt 3.8.9),

7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 12 000 000 kronor under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004 (avsnitt 3.8.11),

8. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning, ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 80 000 000 kronor under år 2002, högst 65 000 000 kronor under år 2003, högst 50 000 000 kronor under år 2004, högst 45 000 000 kronor under år 2005 och högst 40 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 4.1.2),

9. att riksdagen för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt följande uppställning:

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande:
Förvaltningskostnader; ramanslag; 43 744 000 kr,

26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande:
Forskning; ramanslag; 165 585 000 kr,

Miljöpolitik

34:1 Naturvårdsverket; ramanslag; 303 138 000 kr,

34:2 Miljöövervakning m.m.; ramanslag; 226 495 000 kr,

34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden; ramanslag;
848 461 000 kr,

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden; ramanslag;
151 755 000 kr,

34:5 Miljöforskning; ramanslag; 56 930 000 kr,

34:6 Kemikalieinspektionen; ramanslag; 81 733 000 kr,

34:7 Internationellt miljösamarbete; ramanslag; 42 182 000 kr,

34:8 Stockholms internationella miljöinstitut; ramanslag; 12 000 000 kr,

34:9 Statens strålskyddsinstitut; ramanslag; 90 888 000 kr,

34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader; ramanslag;
83 617 000 kr,

34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning; ramanslag;
67 242 000 kr,

34:12 Internationellt samarbete i fråga om kärnsäkerhet m.m.; ramanslag;
26 752 000 kr.

Motionerna

2000/01:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

21. (del) Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård samt utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt uppställningen i bilaga 2.

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden	848 461	50 000

2000/01:MJ251 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslag 34:2 Miljöövervakning m.m. för budgetåret 2001 206 495 000 kr.

2. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 20 anslag 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden för budgetåret 2001 770 461 000 kr.

2000/01:MJ306 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kalkning.

2000/01:MJ711 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att medel bör reserveras för skötsel och tillsyn av de naturvårdsområden som bildas samt medel till ersättning för angränsande skog som skadas av exempelvis insektsangrepp i ett reservat.

2000/01:MJ723 av Inger Lundberg (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att erforderliga medel ur anslaget för åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden kommer vård och skötsel av områdena till del.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av informationsinsatser runt naturreservat och andra naturområden, som kan öka kunskap och engagemang för den svenska naturen hos nya grupper medborgare.

2000/01:MJ735 av Åke Sandström (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en omfördelning av resurser mellan naturreservat och biotopskydd samt naturvårdsplaner.

2000/01:MJ761 av Laila Bäck m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anläggande av skoterleder.

2000/01:MJ764 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försurning och övergödning.

2000/01:MJ773 av Elizabeth Nyström och Anders G Högmark (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försöksverksamhet och statsbidrag i samband med kalkning.

2000/01:MJ814 av Birgitta Carlsson och Eskil Erlandsson (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den stora samhällsnytta som kalkningsverksamheten utgör.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att ha en stabilitet i budgetmedlen till kalkningsverksamheten för att uppnå största möjliga nytta med anslaget kalkning.

2000/01:MJ820 av Monica Öhman m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anläggande och underhåll av skoterleder.

2000/01:MJ824 av Birger Schlaug (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett särskilt statsanslag för att parera, motverka och förebygga effekter av klimatförändringar.

2000/01:MJ831 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om delning av anslaget 34:3 ”Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden”.

2. Riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för klimatpolitiska program.

3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:2 Miljöövervakning m.m.	226 496	5 000
34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden	848 461	10 000
Nytt Klimatpolitiskt program		100 000

2000/01:MJ837 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilt konto för skogskalkning.

6. Riksdagen beslutar med följande ändring i förhållande till regeringens förslag om ramar för utgiftsområde 20, Allmän miljö- och naturvård för år 2001, anvisa anslag enligt sammanställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
Nytt Skogsmarkskalkning		50 000

2000/01:MJ841 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

20. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag tkr	Anslagsförändring tkr
34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden	848 461	50 000

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, politikområde Miljöpolitik

Propositionen

Inledning

I utgiftsområdet ingår politikområde *Miljöpolitik* och en del av politikområde *Forskningspolitik*. Utgiftsramen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppgår enligt regeringens förslag till 2 200 522 000 kr, varav 1 991 193 000 kr för politikområde Miljöpolitik och 209 329 000 kr för politikområde Forskningspolitik. För år 2000 anslogs 1 721 371 000 kr för hela utgiftsområdet (exklusive politikområde Forskningspolitik).

Regeringen har i 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:150 s. 187, bet. 1999/2000:FiU20 s. 155) beräknat att förstärkningar av utgiftsområdet i enlighet med den nivå som föreslagits i 1999 års ekonomiska vårproposition om ca 840 miljoner kronor för 2002 förlängs till att omfatta även 2003. Det innebär att medel tillförs för bl.a. fortsatta satsningar på miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, miljöövervakning samt markinköp och kalkning. Därutöver bedömde regeringen att det finns behov av ytterligare förstärkningar. Utgiftsområdet tillförs därför 175 miljoner kronor 2001, 180 miljoner kronor 2002 och 310 miljoner kronor 2003. Förstärkningarna omfattar i första hand miljöövervakning, miljöforskning, marksanering samt åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, bl.a. skötsel av befintliga reservat.

Politikområde Miljöpolitik

Politikområdet omfattar frågor rörande naturvård och biologisk mångfald, vatten- och luftvård, sanering och efterbehandling av förorenade områden, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljöövervakning, miljöforskning om ekologiskt hållbar utveckling, kemikaliekontroll, strålskydd och säkerhetsfrågor kopplade till kärnkraften samt internationellt miljösamarbete. Naturvårdsverkets, Kemikalieinspektionens, Statens strålskyddsinstitut och Statens kärnkraftinspektions verksamhet ingår i politikområdet. Vidare hör verksamheten inom Kärnavfallsfondens styrelse, AB Svenska miljöstyrningsrådet och Svenska Avfallskonvertent AB (SAKAB) hit.

Dessutom hör stödet till kommunerna enligt förordningen (1998:23) om statligt bidrag till lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten, Centrum för kunskap om ekologisk hållbarhet (utgiftsområde 18) och verksamheten vid Statens meteorologiska och hydrologiska institut (utgiftsområde 22) till politikområdet.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Riksdagen beslöt våren 1999 (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183) om 15 miljö kvalitetsmål som anger vilket tillstånd som skall uppnås i ett generationsperspektiv.

Politikens inriktning

Sverige skall fortsatt vara ett föregångsland i omställningen till ekologiskt hållbar utveckling. Omvandlingen av Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle omfattar de flesta politikområden.

En proposition med förslag om hur de 15 miljö kvalitetsmålen skall kunna nås genom t.ex. etappmål, åtgärdsstrategier och styrmedel kommer att presenteras under året. Nya steg tas i den gröna skatteväxling som inletts. Utvidgningen av EU är en av de många frågor som påverkar möjligheterna att uppnå miljömålen. Regeringen ger arbetet mot klimatförändringar högsta prioritet och kommer att presentera en nationell klimatpolitisk strategi senare denna höst.

Kemikaliepolitiken skall förnyas. Näringslivet har en nyckelroll i omställningen till hållbar utveckling.

Bevarandet av den biologiska mångfalden skall stärkas. Skyddet av värdefulla skogar fortsätter och utökas. Naturvårdspolitiken skall förnyas. Nya decentraliserade förvaltningsmodeller bör prövas i syfte att skapa folklig förankring och ett medborgerligt engagemang kring naturvården. Initiativ tas till ett s.k. grönt kunskapslyft. Inom kärnavfallsområdet är den stora uppgiften för myndigheterna att granska metoden för att slutligt förvara det använda kärnbränslet.

Insatser

Regeringen redovisar de statliga insatserna inom och utanför politikområdet (utg.omr. 20 s. 14 f.).

Resultatbedömning

Under år 1999 har Kemikalieinspektionen genomfört tillsyn över tillverkare och importörer i huvudsak som regionala projekt i samarbete med länsstyrelser och kommuner. Utfallet av verksamheten bedöms som gott trots att omfattningen av verksamheten har legat på en relativt låg nivå.

Det fortsatta arbetet med att följa och skaffa överblick över kemikalieanvändningen har bedrivits genom flödesanalyser och produktion av statistik. För att öka tillgängligheten av data och statistik har Kemikalieinspektionen gjort information tillgänglig via sin hemsida.

Ökade resurser har lagts på riskbedömning av kemiska ämnen med särskilt farliga egenskaper. Det har bl.a. resulterat i en strängare klassificering av ett

antal ämnen, bl.a. bekämpningsmedel med fortplantingsskadande egenskaper.

I samhället spelar kemikalier en viktig roll. Kemikalier används i de flesta sammanhang. Kemikalieanvändningen bidrar också till välfärdens avigsidor. Ämnena sprids i samband med att varor produceras, används och blir till avfall. Farliga ämnen kan förorsaka skador på människa och miljö; antalet ämnen på marknaden är stort, liksom flödena av varor och kemikalier som ingår i dessa. Problemet med användningen av kemikalier är att effekterna av utsläpp – både direkta och indirekta via varor m.m. – är eller kan vara fördröjda. Det som släpps ut i dag kan ge effekter först inom ett eller ett par decennier. Det kan också ta mycket lång tid innan åtgärder för att förhindra effekter ger resultat, särskilt om halten i miljön har byggts upp under lång tid.

Många problem med kemikalier kan inte lösas på nationell nivå. Det internationella arbetet på kemikalieområdet är därför av stor betydelse för att komma till rätta med både nationella och globala miljöproblem. Insatser krävs därför såväl internationellt som inom gemenskapen.

Sedan den 1 januari 2000 tas skatt ut på avfall som deponeras. Avsikten med skatten är att den, tillsammans med andra styrmedel på avfallsområdet, inom en tioårsperiod skall medföra en halvering av mängden avfall som deponeras. Skatten på avfall har endast varit i kraft under en kort tid och det är därför för tidigt att bedöma vilka effekter den fått på avfallshanteringen. Det finns dock anledning att uppmärksamma riskerna med en ökad förbränning av osorterat avfall. Det är därför angeläget att följa upp och utvärdera hur systemet med avfallsbeskattningen fungerar. En fråga som då kan aktualiseras är om en utvidgning av skattebasen bör ske till att omfatta även förbränning av avfall.

Miljöledningssystem har visat sig vara ett effektivt och inom statsförvaltningen väl fungerande verktyg för att integrera miljöhänsyn i verksamheten.

Större miljöeffekter av införande av miljöledningssystem är ännu så länge för tidigt att se. Dock har flertalet myndigheter genomfört en rad konkreta åtgärder, framför allt i den interna verksamheten, som har inneburit positiva miljöeffekter, bl.a. minskad elförbrukning och pappersförbrukning. Miljöledningssystemen har också i många fall medfört en effektivisering av verksamheterna, inte bara vad gäller miljöfrågor. Det har också skapat ett förbättrat samarbete mellan enheter och avdelningar samt mellan myndigheter. På sikt kan också resursbesparingarna och en förbättrad organisation och väl utarbetade rutiner ge ekonomiska vinster. Det stora arbetet är nu att integrera miljöhänsyn och resurshushållning i alla beslut. Flera myndigheter har redan lyckats integrera miljöhänsyn i en rad olika aktiviteter.

Naturvårdsverket har ansvar för vägledning, samordning och fördelning av bidrag till efterbehandlingsverksamhet samt för tillsynsvägledning, i första hand gentemot länsstyrelserna som är tillsynsmyndighet.

I arbetet för en giftfri miljö är det betydelsefullt att det utarbetas regionala och lokala program för sanering och återställning av förorenade områden.

De sammanlagda stråldoserna till personal på kärntekniska anläggningar har under 1999 varit de lägsta sedan 1985.

SSI:s insatser inom sjukvården har bl.a. lett till en ökad medvetenhet om strålskydd för patienter. En viktig fråga är att undvika onödiga stråldoser vid patientundersökningar. Dessa insatser har bl.a. bidragit till att doserna vid flera typer av röntgenundersökningar har minskat med 20 %.

SKI:s säkerhetsföreskrifter är viktiga instrument för att vara pådrivande i säkerhetsarbetet.

SSI strävar mot en mer tillsynsriktad myndighetsprofil vilket inneburit att forskning och uppdragsverksamhet nedprioriterats. SSI genomför hårdare prioriteringar i sin verksamhet och har dragit ned ambitionen på områden där andra myndigheter har huvudansvaret. Regeringen bedömer att detta är ett steg i rätt riktning.

Den alltmer pressade ekonomiska situationen för kärnkraftsbolagen sätter press på myndigheterna att följa upp strålskydds- och säkerhetsarbetet på verken. Det är regeringens bedömning att myndigheterna är väl medvetna om bolagens situation och arbetar med att anpassa sin tillsynsverksamhet efter den förändrade verkligheten. En fortsatt nära dialog med de berörda bolagen för att utveckla och följa upp strålskydds- och kärnsäkerhetsarbetet ger goda möjligheter att tidigt åtgärda brister i bolagens arbete.

En god kompetensförsörjning på kärnsäkerhets- och strålskyddsområdet är av största betydelse för att kärnkraftverken skall kunna drivas med betryggande säkerhet.

En viktig del i arbetet för att stärka bevarandet av biologisk mångfald och ett komplement till områdesskyddet är artvisa åtgärdsprogram för hotade arter. Under 1999 har Naturvårdsverket och länsstyrelserna vidareutvecklat arbetet med att ta fram och genomföra åtgärdsplaner för hotade arter och livsmiljöer – sammantaget har åtgärder planerats eller genomförts för ett fyrtiotal arter och biotoper.

Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet har i år presenterat reviderade s.k. rödlistor, dvs. listor som redogör för olika arters hotstatus. Enligt dessa listor är 21 % av arterna i den svenska floran och faunan hotade eller hänsynskrävande.

Artinriktade åtgärdsprogram för hotade arter kommer även framöver att vara ett värdefullt komplement till skydd och vård av värdefulla naturområden för bevarande av biologisk mångfald. Detta gäller t.ex. för arter som rör sig över stora områden, arter som drabbas av bifångster eller har speciella behov som inte enbart kan tillgodoses genom olika former av områdesskydd.

Kalkningsverksamheten har liksom föregående år inriktats på att bibehålla och förbättra pågående kalkningsprojekt. Enligt preliminära uppgifter för år 1999 har kalkningsprogrammets mål uppnåtts till 71 % av sjöytan eller 50 % av antalet kalkade sjöar och till 64 % av de kalkade vattendragen. Jämfört med tidigare år var måluppfyllelsen något lägre under 1999 eftersom det myckna regnandet och de höga flödena medförde en kraftig försurningspåverkan. Som en följd av detta blev den vattenkemiska måluppfyllelsen dålig.

De relativt höga vattenflödena under 1998 samt 1999 och den därmed försämrade buffertkapaciteten i de kalkade vattnen verkar däremot inte i stort ha påverkat varken fiskfaunan eller bottenfaunan i vattendragen negativt. Den biologiska måluppfyllelsen var således god, trots de höga vattenflödena.

Den slutliga utformningen av ramdirektivet för vatten har i många delar fått en utformning som motsvarar svenska intressen. Direktivets inriktning mot uppnående av vissa specificerade miljömål stämmer väl överens med Miljömålskommitténs förslag, och har också behandlats där. I vissa delar har ett svenskt arbetssätt och skandinaviska förhållanden fått genomslag i direktivets utformning.

EG:s ramdirektiv för vatten kommer att innebära omfattande krav på att medlemsländerna skall arbeta med åtgärdsplaner för avrinningsområden i syfte att uppnå en viss definierad god vattenstatus. Det innebär också krav på att redovisa vilka arrangemang som valts för att administrera avrinningsdistriktet. Detta kan komma att leda till omfattande förändringar i förhållande till dagens vattenadministration. Regeringen kommer därför att besluta om att tillsätta en särskild kommitté för att närmare utreda och lämna förslag på indelning av vattendistrikt, organisation och administration av dessa samt föreslå behöriga myndigheter och former för beslutsfattande. Naturvårdsverket arbetar redan i dag i samarbete med berörda myndigheter med ett vattenprojekt i syfte att utforma anvisningar för det praktiska genomförandet av direktivet.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har i rapporten Mindre gift på drift (rapport nr 1999:37) uppmärksammat regeringen på att avgasutsläpp från utombordsmotorer i fritidsbåtar innehåller stora mängder kolväten som släpps ut och påverkar vattenlivet i känsliga områden. Drygt 40 000 ton släpps ut per år. Detta kan jämföras med de totala utsläppen från fordonstrafiken som beräknas ligga på omkring 120 000 ton per år. Det är särskilt allvarligt att utombordsmotorernas avgaser kommer ut i vattenmiljön. Det är inte ovanligt att 20–30 % av tvåtaktsmotorernas utsläpp innehåller oförbrända bränsleångor. Bensinens kvalitet har därför stor betydelse i detta sammanhang.

Dessa förhållanden gör det motiverat att närmare undersöka möjligheterna till att öka användningen av miljövänligare bensin, s.k. alkylatbensin, i tvåtaktsmotorer. Regeringen har för avsikt att analysera dessa möjligheter.

Den statliga verksamheten med att skydda värdefulla naturområden och då särskilt skogsobjekt ökade kraftigt under 1999. Antalet områden som berörts av markförvärv m.m. har ökat med ca 28 % och antalet avtal med 45 % jämfört med 1998 som en följd av Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas ökade ambitioner.

Av de 48 naturreservat som bildades under året bestod ungefär halva landarealen av skogsmark. Reservatsarealen har ökat med ca 16 000 hektar, varav 9 900 är belägna på land. Av landarealen utgör ca 4 500 hektar skogsmark. Under perioden har inga nya områden skyddats i marin miljö.

Förvaltningen av landets 2 117 naturreservat och 26 nationalparker kostade under 1999 staten sammanlagt drygt 65 miljoner kronor. De samlade kostnaderna för markinköp, ersättning för intrång i pågående markanvändning och bidrag till kommuner och landstingskommunala stiftelser under 1999 beräknas uppgå till 297 miljoner kronor.

I enlighet med regeringens uppdrag att utarbeta en kunskapsöversikt har Naturvårdsverket utarbetat förslag till kriterier m.m. för arbetet med skydd av skogsmark samt presenterat förslag till kriterier för urval av skyddsvärda

naturskogsområden och bedömt det långsiktiga behovet av resurser för vård och förvaltning.

Naturvårdsverket anser att reservatsbildningen i första hand bör inriktas mot miljöer som övriga intressenter inte tar ansvar för. Det handlar huvudsakligen om större naturskogsområden, sammansatta ekosystem och koncentrerade insatser mot områden med särskilda ekologiska skyddsvärden.

Regeringen delar dessa bedömningar. De statliga insatserna skall liksom tidigare leda till ett långsiktigt säkerställande av de mest skyddsvärda skogarna. Naturvårdsverket bör löpande följa upp, utvärdera och redovisa de statliga insatserna för programmet.

Antalet naturreservat uppgick 1999 till 2 218 och antalet nationalparker var 26. Vid en analys av fördelningen av dessa skyddade områden på biotoper visar det sig att endast 6 stycken skyddade områden primärt syftar till att bevara biologisk mångfald i marin miljö.

Regeringen anser att det är angeläget att Naturvårdsverket, Fiskeriverket och länsstyrelserna intensifierar sin samverkan för att utveckla former för bevarandet av den biologiska mångfalden i havsmiljö, inte minst för att Sverige skall kunna leva upp till internationella överenskommelser i bl.a. Helsingforskonventionen.

Utifrån inkomna ansökningar gör regeringen bedömningen att de lokala investeringsprogrammen kommer att ge påtagliga effekter på miljön i de kommuner som tagit del av stödet. De goda effekterna på koldioxidutsläppen bör särskilt framhållas.

Revisionens iakttagelser

Såväl Riksrevisionsverket som Riksdagens revisorer har under 1999 granskat ansöknings- och beredningsprocessen för ett urval av de lokala investeringsprogram som beviljades stöd i den första beslutsomgången. Med anledning av bl.a. revisionsrapporterna har regeringen utvecklat och förändrat hanteringen av kommunernas lokala investeringsprogram. Sedan den första omgångens beslut om bidrag för perioden 1998–2000 har kraven skärpts vad avser lönsamhets- och konkurrensbedömningar i kommunernas investeringsprogram. Samarbetet mellan Miljödepartementet och sektorsmyndigheterna har stärkts. Länsstyrelserna har fått en viktigare roll i beredningen av ansökningarna.

Utskottets överväganden

Regeringens redovisning av resultatbedömning föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Propositionen

Naturvårdsverket har under året redovisat ett underlag för fördjupad prövning av hela sin verksamhet, bestående av en analys av myndighetens resultat, behov av förändringar, omvärldsfaktorer samt finansieringsformer för verksamheten. Utifrån underlaget tar regeringen ställning till Naturvårdsverkets mål och inriktning för verksamheten fr.o.m. budgetåret 2001.

Naturvårdsverket har i revisionsberättelsen för 1999 erhållit en invändning på grund av att Naturvårdsverket i ett visst fall inte har följt lagen om offentlig upphandling (1992:1528). Den icke genomförda upphandlingen avser enligt Riksrevisionsverket ett väsentligt belopp. Naturvårdsverket har vidtagit åtgärder för att händelsen inte skall återupprepas. Regeringen avser att följa utvecklingen.

Anslaget beräknas till 303 138 000 kr för år 2001, 309 683 000 för år 2002 och 316 613 000 kr för år 2003.

Motionerna

I motion MJ761 (s) anförs i fråga om anläggande av skoterleder att på grundval av proposition 1996/97:1 beslutade riksdagen att sammanlagt 30 miljoner kronor skulle avsättas under en treårsperiod för bidrag till anläggande av skoterleder och andra anläggningar för skotertrafik samt informationsinsatser. Satsningen har fallit väl ut. I Dalarnas län har man anlagt många skoterleder som åstadkommit en bättre kanalisering av skotertrafiken. Det finns planer på att knyta samman skoterleder till ett sammanhängande nät av leder. Arbetet har också medfört påtagliga miljöförbättringar. Det bör få fortsätta.

Även i motion MJ820 (s) anförs i fråga om anläggande och underhåll av skoterleder att år 1997 avsattes medel till byggande av skoterleder m.m. Dessa minskade i samband med budgetarbetet 1998. Detta i ett läge när kommuner och skoterorganisationer började bli klara med sina ansökningshandlingar. Det har inneburit att det finns många planerade projekt men inga pengar att fördela. Skotertrafiken är en viktig social verksamhet för många familjer. Ett fortsatt system med bidrag är nödvändigt.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelsanvisning under anslaget 34:1 Naturvårdsverket.

Utskottet delar regeringens bedömning att Naturvårdsverkets roll som central expertmyndighet på miljöområdet bör kvarstå. Vidare bör Naturvårdsverket de närmaste åren i första hand prioritera insatser när det gäller miljöövervakning och åtgärder för biologisk mångfald (områdesskydd, vård, kalkning). Dessutom bör insatserna förstärkas inom efterbehandling av förorenade områden, det fortsatta arbetet med miljöbalken, miljömålen och sektorsintegrationen samt det nyligen antagna ramdirektivet för vatten. När det

gäller miljöforskningen förändras Naturvårdsverkets roll i och med att det nya forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande bildas.

Vad gäller Naturvårdsverkets EU-arbete och det globala arbetet bör det i högre grad integreras med det nationella arbetet. Utskottet instämmer i vad som anförts i propositionen om att prioritering bör göras mellan olika frågor och att lämplig väg därefter bör väljas, dvs. via det nationella eller det internationella arbetet (inkl. EU).

I 1997 års budget beräknades 10 miljoner kronor per år under en treårsperiod för bidrag till anläggande av skoterleder. Mot bakgrund av behoven av att minska statens utgifter beräknade regeringen medlen i 1998 års budget till 20 miljoner kronor i stället för 30 miljoner kronor för treårsperioden 1997–1998 (1997/98:JoU2 s. 13 och 17).

Enligt förordningen (1997:716) om statsbidrag till anläggande av allmän skoterled m.m. lämnas statsbidrag till kommuner för att anlägga allmänna skoterleder och andra anläggningar för skotertrafik i anslutning till sådana leder samt för informationsinsatser om lederna. Åtgärderna skall vara genomförda senast den 31 december 2000. Utskottet instämmer i vad som anförs i motionerna MJ761 (s) och MJ820 (s) om att arbetet med att kanalisera skotertrafiken är angeläget.

Naturvårdsverket har i en skrivelse till regeringen den 9 oktober 2000 (M 2000/3709/R) begärt att förordningen ändras så att åtgärderna skall vara genomförda senast den 30 november 2001. Regeringen har därefter, den 23 november 2000, beslutat en ändring av förordningen (SFS 2000:947) som innebär att åtgärderna skall vara genomförda senast den 31 augusti 2001. Härmed torde syftet med motionerna MJ761 (s) och MJ820 (s) vara tillgodosett. Motionerna bör lämnas utan vidare åtgärd.

34:2 Miljöövervakning m.m.

Propositionen

Anslaget disponeras för miljöövervakning, bidrag till vissa ideella organisationer samt bilavgasverksamhet. Medlen till miljöövervakning fördelas av Miljöövervakningsnämnden vid Naturvårdsverket. Av anslaget får högst 5 miljoner kronor användas för länsstyrelsernas kostnader för administration av anslagsmedlen.

Utöver den i 2000 års ekonomiska vårproposition aviserade ökningen på 85,6 miljoner kronor beräknar regeringen förstärkningar av anslaget med ytterligare 20 miljoner kronor för år 2001.

Hållbarhetskontrollerna beräknas uppgå till 16 miljoner kronor för år 2001. Emissionsforskningsutredningen har föreslagit en gemensam beställarfunktion som samordnar de statliga insatserna rörande emissionsforskning. Finansieringen av bilavgasundersökningar upphör fr.o.m. år 2001 från detta anslag.

För år 2001 beräknas anslaget till 226 495 000 kr, för år 2002 till 230 621 000 kr och för år 2003 till 235 280 000 kr.

I motion MJ251 (m) föreslås att anslaget minskas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 1). Motionärerna har under flera år krävt ökning, vilket hörsammades i vårpropositionen för år 2000. Den nu föreslagna ökningen är så stor att det finns risk för att medlen inte kan utnyttjas på ett effektivt sätt.

Enligt motion MJ831 (c) bör ytterligare 5 miljoner kronor anslås på anslaget för ökat stöd till de ideella organisationerna (yrkande 3 delvis).

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens uppfattning att informationen från miljöövervakningen är viktig i en rad sammanhang; bl.a. används miljöövervakningsdata för beräkningar av kritiska belastningsgränser och som underlag för aktionsprogram, åtgärdsförslag och internationella överenskommelser om belastningsminskningar.

Såsom regeringen har anfört har Naturvårdsverket i tre utredningar utrett en breddad och förstärkt miljöövervakning. Naturvårdsverket visar i utredningarna att det finns ett behov av att stärka miljöövervakningen, främst när det gäller kemikalier och för att följa upp miljö kvalitetsmålen. Naturvårdsverket pekar också på att uppföljningen av miljömålen kommer att kräva utökade resurser för miljöövervakningen.

Även Miljömålskommittén (M 1998:07) anför i betänkandet (SOU 2000:52) att uppföljningen av miljö kvalitetsmålen innebär behov av förstärkta resurser.

Utskottet instämmer i regeringens förslag att Naturvårdsverket bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med bilavgavsverksamheten med 16 miljoner kronor för vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004. För att förbättra förutsättningarna för planering och genomförande av miljöövervakningen bör regeringen bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering och genomförande av miljöövervakning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 55 miljoner kronor under år 2002, högst 40 miljoner kronor under år 2003 och högst 30 miljoner kronor under år 2004.

När det gäller sådant stöd till ideella organisationer som anges i motion MJ831 (c) yrkande 3 delvis konstaterar utskottet, i likhet med föregående år (1999/2000:MJU1 s. 15), att regeringen för kommande budgetår avser att behandla frågor om fördelning av medel till ideella organisationers miljöarbete i regleringsbrevet. För år 2000 reglerades fördelningen av dessa medel i regleringsbrevet under anslaget A 2 Miljöövervakning m.m. Regeringen fördelade 2 miljoner kronor till Internationella försurningssekretariatet, 2 miljoner kronor till Naturskyddsföreningen samt 600 000 kr till Sveriges hembygdsförbund. För ideella miljöorganisationers internationella arbete anslogs 2,5 miljoner kronor.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller medelsbehovet under anslaget och avstyrker motionerna MJ251 (m) yrkande 1 och MJ831 (c) yrkande 3 delvis.

Anslaget disponeras för bidrag till kalkning enligt bidragsbestämmelser i förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag.

Anslaget disponeras även för ersättningar enligt 31 kap. miljöbalken såvitt avser Naturvårdsverkets ansvarsområde samt för kostnader för förvärv av värdefulla naturområden, statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd av värdefulla naturområden och kostnader för utredning, förhandling och värdering i samband med säkerställande av värdefulla naturområden. Från anslaget betalas också bidrag till statliga Life-Natur-projekt som beviljas EU-bidrag.

Av anslaget får högst 40 miljoner kronor användas för länsstyrelsernas administration av kalkningsverksamheten.

Regeringen beräknar anslaget till 848 461 000 kr för år 2001. För år 2002 beräknas anslaget till 876 849 000 kr och för år 2003 till 908 217 000 kr.

Motionerna

Kalkningsverksamheten

I motion MJ306 (m) anförs att skogsmarkskalkning har blivit styvmoderligt behandlad (yrkande 4). I årets budgetproposition finns inga förslag att kalka eller vitaliseringsgödsla den skadade skogsmarken. Skogsstyrelsen beräknas lägga sitt nya förslag våren 2001.

Enligt motion MJ764 (m) måste kalkningsinsatserna av försurade sjöar och vattendrag fortsättningsvis genomföras på en tillräcklig nivå (yrkande 14). De höga administrationskostnaderna i kalkningsanslaget måste reduceras. Det är inte rimligt att 40 miljoner kronor av totalt 213 miljoner kronor går till administration.

I motion MJ773 (m) anförs i fråga om försöksverksamhet och statsbidrag i samband med kalkning att vanlig kalk som används i vattendrag späds ut och försvinner snabbt, dvs. efter tre till fyra år. Det finns andra produkter, såsom buffrit m.fl., som skulle kunna komplettera kalk för att förbättra långtidseffekten, men enligt uppgift utgår inget statsbidrag för detta medel.

I motion MJ814 (c) framhålls den stora samhällsnytta som kalkningsverksamheten utgör (yrkande 1). Kalkning är en åtgärd som är lönsam och som genererar både arbetstillfällen och inkomster inom många områden utanför det rena kalkningsarbetet. Vidare framhålls vikten av att ha en stabilitet i budgetmedlen till kalkningsverksamhet för att uppnå största möjliga nytta med anslaget till kalkning (yrkande 2).

Enligt motion MJ831 (c) bör anslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden delas (yrkande 1). Områdena för avsättning av skyddsvärd mark och för kalkning bör delas i budgethänseende för att nå mera förutsägbara anslagsnivåer och en mer långsiktig politik. Vidare yrkas att anslaget bör tillföras ytterligare 10 miljoner kronor till kalkning (yrkande 3 delvis).

I motion MJ837 (kd) anförs att ett särskilt konto för skogskalkning bör redovisas (yrkande 2). Skogskalkning bör inledningsvis tas med som ett nytt anslag. Så småningom bör hela den samlade kalkningsinsatsen sammanföras

Skydd och vård av värdefull natur

Enligt motion MJ251 (m) bör anslaget minskas med 78 miljoner kronor (yrkande 2). Markägarna är lämpade att genomföra vård och skyddsåtgärder. De bör i ökad utsträckning ersättas för bevarandeåtgärder som genomförs inom ramen för skötselavtal. Detta bör sänka de totala kostnaderna för dessa insatser.

I motion MJ711 (c) anförs att medel bör reserveras för skötsel och tillsyn av de naturvårdsområden som bildas. Vidare bör medel reserveras för ersättning för angränsande skog som skadas av t.ex. insektsangrepp i ett reservat (yrkande 25).

I motion MJ723 (s) framhålls vikten av att erforderliga medel ur anslaget för åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden kommer vård och skötsel av områdena till del (yrkande 1). Motionären uppmärksammar också behovet av informationsinsatser runt naturreservat och andra naturområden som kan öka kunskap och engagemang för den svenska naturen hos nya grupper medborgare (yrkande 2).

Enligt motion MJ735 (c) bör resurser mellan naturreservat och biotopskydd samt naturvårdsplaner fördelas om (yrkande 1). I dag råder på många håll i landet en resursbrist när det gäller medel för bildande av naturvårdsplaner samt områden för biotopskydd. Det innebär för många skogsägare långa väntetider där ofta s.k. interimistiska avverkningsförbud råder.

I motionerna MJ841 (fp) yrkande 20 och Fi211 (fp) yrkande 21 delvis yrkas att anslaget tillförs ytterligare 50 miljoner kronor. Folkpartiet har i flera år föreslagit kraftigt höjda anslag för skydd av skogsmark. Det är just takten som kommer att vara avgörande för om Sverige klarar målet att bevara den biologiska mångfalden i tillräcklig omfattning.

Utskottets överväganden

Kalkning

I förra årets budgetproposition anförde regeringen (prop. 1999/2000:1, utg. omr. 23, s. 114) att Skogsstyrelsen i sitt budgetunderlag hade rekommenderat att försöksverksamheten med skogsmarkskalkning och vitaliseringsgödsling avslutas senast vid utgången av år 2000 och därefter ersätts med operativa åtgärder enligt ett av styrelsen utarbetat program med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Regeringen var inte beredd att föreslå detta, främst på grund av att finansieringsmöjligheter saknades för ett sådant program. Utskottet delade regeringens bedömning. Därtill kom enligt utskottet att frågan har samband med det arbete med miljö kvalitetsmål och strategier för att nå dem som skall redovisas för riksdagen i slutet av år 2000. – Utskottet har inhämtat att Skogsstyrelsen under innevarande år arbetar med att revidera åtgärdsprogrammet och beräknar kunna lägga fram ett nytt förslag under våren 2001.

Vid förra årets budgetbehandling hänvisade utskottet vidare (1999/2000:MJU2 s. 102) till att regeringen i skrivelse 1999/2000:14 En hållbar utveckling av landsbygden, m.m. (s. 31) har anfört att artikel 32 i landsbygdsförordningen (EG nr 1257/1999 om stöd till utveckling av landsbygden) är en ny artikel som stämmer väl överens med intentionerna i den svenska skogspolitiken. Stöd bör enligt regeringen kunna lämnas till bl.a. vitaliseringsgödsling. Åtgärderna kan enligt regeringen vara aktuella att införa inom landsbygdsprogrammet under den senare delen av programperioden. Med det anförda bör motion MJ306 (m) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Naturvårdsverket har till regeringen redovisat en plan för den nationella kalkningsverksamheten under den närmaste tioårsperioden (Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag 2000–2009). Planen har remissbehandlats. I planen redovisas hur kalkningen kan bedrivas på olika anslagsnivåer med konsekvenser för biologisk mångfald och nyttjande. För att motverka effekterna av det försurande nedfallet behöver kalkningsverksamheten enligt rapporten ligga på en i stort sett oförändrad nivå under tioårsperioden. Om utsläppen av försurande ämnen fortsätter att minska i samma takt som under 1990-talet bör verksamhetens kostnader för kalkningsverksamheten därefter minska och kanske halveras under de två till tre följande årtiondena. Kalkningen kommer att kunna avbrytas tidigast i de områden där markförsurningen inte är långt framskriden. I de värst drabbade områdena kommer försurningsproblemen att kvarstå under flera årtionden.

I planen värderas och prioriteras de i dag kända områden där kalkning är eller kan vara aktuell. Planen presenterar fyra scenarier för kalkningsverksamheten. För respektive scenario har kostnaderna beräknats. I samtliga scenarier har föreslagits att kvaliteten i verksamheten höjs och att denna om nödvändigt prioriteras på bekostnad av antalet kalkade objekt.

Naturvårdsverket har förordat ett framtida verksamhetsmål för kalkningsverksamheten som innebär fortsatt kalkning av de i dag kända områdena med biologisk mångfald och nyttjande som är av nationellt och högt regionalt intresse. För områden som inte har sådana intressen får annan finansiering sökas för fortsatt kalkning.

Utskottet instämmer i att de prioriteringar som redovisas i planen i huvudsak är riktiga och att det i framtiden är rimligt att avgränsa det statliga ansvaret till områden med nationella och regionala intressen. För försurade områden med nationella och regionala intressen bör även nykalkning övervägas. Det är emellertid angeläget att kalkningsverksamhet som pågått under lång tid inte avbryts t.ex. på grund av att ett vattens värden inte är tydligt belagda. I en avvägning mellan fortsatt kalkning och nykalkning bör fortsatt kalkning främst väljas. Det är angeläget att den återställning av försurad miljö som kalkningsverksamheten syftar till håller god kvalitet. Höjning av kvaliteten är viktig och bör därför prioriteras.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att höjningen av kvaliteten är viktig och bör prioriteras. Härmed torde syftet med motion MJ773 (m) i huvudsak vara tillgodosett. Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har inte någon annan uppfattning än motionärerna i motion MJ814 (c) att kalkningen har stor samhällsnytta och att det är angeläget att

tillgången på budgetmedel för kalkningsverksamheten är stabil. Utskottet föreslår att motionen avstyrks i den mån den inte tillgodosetts med det anförda.

Utskottet har ställt sig bakom regeringens förslag att de för budgetåret 1998 anvisade anslagen A3 och A4 borde föras samman till ett nytt ramanslag för åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden (1999/2000:MJU1 s. 20 och 1998/99:MJU2 s. 18). Utskottet instämde i regeringens uttalande att såväl kalkningsverksamheten som skötselåtgärderna har betydande inslag av kontinuerlig verksamhet men att de också omfattar åtgärder som kan vara av engångskaraktär eller ske med varierande tidsmellanrum. Det fanns därför skäl att skapa förutsättningar för en ökad flexibilitet beträffande lämpliga åtgärder. Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan.

Det framgår av regleringsbrevet för år 2000 (anslaget A3 p. 15) att anslaget får täcka kostnader för planering och utvärdering, dvs. direkta kostnader för kalkningsverksamhet, exempelvis lönekostnader för kalkningshandläggare, laboratoriekostnader och resekostnader. Däremot får anslaget enligt regleringsbrevet inte belastas med samkostnader, t.ex. kostnader för tjänsterum och internadministration. Utskottet delar uppfattningen att högst 40 miljoner kronor får användas för länsstyrelsernas administration, men förutsätter självfallet att administrationskostnaderna hålls på en så låg nivå som möjligt. Härmed avstyrks motion MJ764 (m) yrkande 14.

Utskottet instämmer i att nivån för kalkningsverksamheten bör beräknas till 213 miljoner kronor per år för åren 2001, 2002 och 2003 varav högst 40 miljoner kronor får användas för länsstyrelsernas administration av kalkningsverksamheten. Motionerna MJ831 (c) yrkande 3 delvis samt MJ837 (kd) yrkande 6 avstyrks på den grunden att yrkandena går utöver den beslutade utgiftsramen. Även motionerna MJ831 (c) yrkande 1 och MJ837 (kd) yrkande 2 avstyrks.

Skyddsvärda områden

Såsom regeringen har föreslagit bör regeringen få bemyndigande att under år 2001 för statens räkning åta sig ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsansättning i värdefulla naturområden som innebär åtaganden om högst 120 miljoner kronor för år 2002.

Utskottet instämmer i att de statliga insatserna för att säkerställa skyddsvärda skogsområden är ett av den statliga naturvårdspolitikens viktigaste instrument. För att bevara de skyddade områdenas biologiska värden och andra värden krävs i vissa fall aktiva skötselåtgärder. Även det ökade antalet naturreservat ställer ökade krav på förvaltning av områdena med inriktning på vård och skötsel för att syftet med skyddet skall uppfyllas.

Regeringen anför att Naturvårdsverket har föreslagit att det statliga ansvaret vid planering och inrättande av naturreservat i första hand bör avse bevarandet av värdefulla naturtyper, livsmiljöer och arter – den biologiska mångfalden.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att bevarande av biologisk mångfald även fortsättningsvis skall vara ett mycket tungt vägande skäl vid beslut om naturreservatsbildning. Naturvårdens sociala dimension och

skyddade områdens betydelse för att tillgodose friluftslivets intressen och det ökade behovet av att bevara tätortsnära natur bör dock fortsättningsvis väga tungt vid en samlad bedömning av skyddsbehovet. Även skogens kulturmiljövärden skall vägas in i bedömningen av ett områdes skyddsvärde. Således bör bevarandevärden för friluftslivets intressen, tätortsnära miljö, skogens kulturmiljöer m.m. i möjligaste mån samordnas med skyddet av den biologiska mångfalden för att uppnå synergieffekter i bevarandearbetet. Strategin för det nationella naturvårdsarbetet bör därför vidareutvecklas så att detta framgår på ett tydligare sätt i olika prioriteringssituationer.

Utskottet delar i likhet med regeringen de bedömningar som Naturvårdsverket gjort om att den nuvarande organisatoriska strukturen för områdesskyddet bibehålls och att den regionala samverkan inom och mellan länen förstärks och utvecklas för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att skydda skogens biologiska mångfald. Vidare framhålls betydelsen av ett ökat kommunalt engagemang och ansvarstagande för att bilda reservat, bl.a. som följd av miljöbalken.

Utskottet konstaterar att regeringen, som en följd av behovet av resursförstärkning till länsstyrelserna för den prioriterade uppgift som skyddet av naturskogarna innebär, har beräknat en höjning av anslaget till länsstyrelserna (utg.omr. 18) med 25 miljoner kronor per år under åren 2001, 2002 och 2003 (prop. s. 27).

I enlighet med vad som beräknades i 2000 års ekonomiska vårproposition har regeringen vidare föreslagit att anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket inom utgiftsområde 23 (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23 s. 20) räknas upp med 55 miljoner kronor såvitt rör biotopskydd och naturvårdsavtal. Härutöver föreslår regeringen att anslaget tillförs ytterligare 10 miljoner kronor om året under en treårsperiod för att öka kvaliteten på inventeringen av skyddsvärda småbiotoper och för att möjliggöra en förstärkning av skyddsåtgärderna. Dessa förslag tillgodoser enligt utskottets uppfattning till stor del yrkandena i motion MJ735 (c) yrkande 1. Motionen avstyrks i den mån den inte tillgodosetts med vad som nu anförts.

Såsom regeringen har anfört ökar behovet av insatser för vård och förvaltning av de redan skyddade områdena som en följd av den ökade arealen mark (prop. s. 26). Genom de förstärkningar m.m. som föreslås kommer även insatser för skötselåtgärder att kunna göras under de närmaste åren. Utskottet instämmer i att det är angeläget att det skapas ett utrymme även för långsiktiga skötselinsatser. Med det anförda kan syftet med motionerna MJ711 (c) yrkande 25 och MJ723 (s) yrkande 1 i allt väsentligt anses tillgodosett. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionären i motion MJ723 (s) yrkande 2 om att det är angeläget att behovet av informationsinsatser runt naturreservat och andra naturområden uppmärksammas. Motionerna bör lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet instämmer i vad regeringen anför (prop. s. 26) om att formerna för vård och förvaltning bör utvecklas så att det intresse som finns hos markägare och lokala organisationer för förvaltning och skötsel av skyddade områden m.m. tas till vara. Såsom anfördes i den ekonomiska vårpropositionen bör det i ökad utsträckning beredas möjlighet att genomföra pilotprojekt för lokal förvaltning av naturreservat m.m. Utskottet delar bedömningen

att ansvarig myndighet även fortsättningsvis bör verka för de frivilliga insatser som krävs för att nå målet om att bevara den biologiska mångfalden i hela skogslandskapet.

Utskottet instämmer i att nivån för skydd och vård av värdefull natur bör beräknas till 635 miljoner kronor för år 2001, 664 miljoner kronor för år 2002 och till 695 miljoner kronor för år 2003. Utöver den i 2000 års budgetproposition beräknade ökningen på 90 miljoner kronor beräknar regeringen förstärkningar av anslaget med 78 miljoner kronor för år 2001.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller medelsbehovet under anslaget och tillstyrker regeringens förslag. Motionerna MJ251 (m) yrkande 2, MJ841 (fp) yrkande 20 och Fi211 (fp) yrkande 21 delvis avstyrks.

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Propositionen

Anslaget disponeras för inventeringar, undersökningar och åtgärder för att sanera och återställa förorenade områden samt för framtagande av underlag för prioriteringar av framtida sanerings- och återställningsinsatser i landet. Anslaget får användas till att åtgärda ur risksynpunkt särskilt angelägna saneringsobjekt samt till eventuella akuta saneringsinsatser. Av anslaget får högst 20 miljoner kronor användas för länsstyrelsernas kostnader för administration av anslagsmedlen, inklusive erforderliga inventerings- och undersökningsinsatser.

Regeringen föreslår att den bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 110 miljoner kronor under år 2002, högst 100 miljoner kronor under år 2003 och högst 80 miljoner kronor under år 2004.

Föroreningar förekommer i mark, grundvatten, sediment, byggnader och anläggningar. Påtagliga läckage förekommer från bl.a. gruvavfall och en del deponier. Från andra områden är läckaget i dag ofta begränsat på grund av buffertmekanismer m.m. Dessa återhållande krafter kommer dock att försvagas med tiden, och läckagen beräknas öka. Regeringen beräknade i 2000 års budgetproposition en kraftig ökning av resurserna. I enlighet med vad som aviserades i den ekonomiska vårpropositionen beräknar regeringen ytterligare förstärkningar om 85 miljoner kronor år 2003.

Regeringen beräknar anslaget till 151 755 000 kr för år 2001 och för år 2002 till 312 283 000 kr och för år 2003 till 408 778 000 kr.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Propositionen

Anslaget skall främst finansiera forskning till stöd för Naturvårdsverkets arbete, t.ex. miljömålen, miljöbalken samt underlag för internationellt förhandlingsarbete. Anslaget skall också finansiera statens andel av den samfinansierade forskningen med näringslivet vid IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

För att förbättra förutsättningarna för planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 20 miljoner kronor under år 2002, högst 15 miljoner kronor under år 2003 och högst 10 miljoner kronor under år 2004.

Riksdagen har beslutat att ett forskningsråd för miljö, areella näringar och samhällsbyggande skall bildas fr.o.m. 2001 (prop. 1999/2000:81, bet. 1999/2000:UbU17, rskr. 1999/2000:257). Det nya rådet skall bl.a. överta visst ansvar för forskningsfinansiering från Naturvårdsverket. Ansvarsfördelning mellan det nya rådet och Naturvårdsverket utreds för närvarande av en organisationskommitté (U 2000:5).

Av den i budgetpropositionen för år 2000 tidigare aviserade ökningen på 50 miljoner kronor förs år 2001 ett belopp om 45 miljoner kronor till det nya forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande. I enlighet med vad som aviserades i den ekonomiska vårpropositionen beräknar regeringen att anslaget förstärks med 20 miljoner kronor år 2003.

För budgetåret 2001 har anslaget beräknats till 56 930 000 kr, för år 2002 till 58 111 000 kr och för år 2003 till 80 242 000 kr.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

34:6 Kemikalieinspektionen**Propositionen**

Anslaget disponeras av Kemikalieinspektionen för verksamhet avseende tillsyn eller vägledning, riskbedömning, riskbegränsning för allmänkemikalier och bekämpningsmedel. Intäkterna beräknas till 78 miljoner kronor för år 2001.

Kemikalieinspektionen redovisade den 15 januari 2000 ett underlag för fördjupad prövning av hela sin verksamhet. Behovet av en översyn av den nuvarande kemikaliekontrollen och Kemikalieinspektionens framtida roll har ökat med anledning av miljöbalkens införande och arbetet med att uppnå de 15 miljökvalitetsmålen samt det svenska medlemskapet i EU. Kemikalieutredningen (M 1998:04) fick den 18 maj 2000 tilläggsdirektiv (dir. 2000:41) för att göra en översyn av och lämna förslag om Kemikalieinspektionens framtida inriktning, verksamhet och resurser med beaktande av miljöbalkens

regler, miljö kvalitetsmålet giftfri miljö, Kemikalieutredningens förslag till nya riktlinjer för kemikaliepolitiken samt utvecklingen på kemikalieområdet inom EU och internationellt. Utifrån slutsatserna av översynen skall utredningen även lämna förslag på hur Kemikalieinspektionens verksamhet bör finansieras. Redovisning av uppdraget skall ske senast den 31 december 2000.

Regeringen beräknar anslaget för år 2001 till 81 733 000 kr, för år 2002 till 83 492 000 kr och för år 2003 till 85 357 000 kr.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

34:7 Internationellt miljösamarbete

Propositionen

Anslaget disponeras för medlemsavgifter och deltagande i internationella organisationer och för internationellt samarbete inom Miljödepartementets ansvarsområde. Från anslaget betalas kostnader för deltagande i möten inom ramen för internationella miljökonventioner och avtal, möten inom ramen för FN-systemet och EU-samarbetet samt inom organisationer såsom OECD, ECE och Nordiska ministerrådet samt miljösamarbetet om Arktis och Antarktis. Vidare betalas från anslaget kostnader för bilateralt miljösamarbete samt Sveriges årliga bidrag till FN:s miljöfond.

Omfattningen på det internationella miljösamarbetet ökar successivt. Resurser krävs för Sveriges ordförandeskap i EU första halvåret 2001 som, förutom de direkt ordförandeskapsrelaterade uppgifterna, också kommer att innebära ett ökat deltagande och arbete inom ramen för EU-samarbetet. Detsamma gäller för förberedelserna inför uppföljningen av UNCED år 2002 (Rio +10) som kommer att gå in i ett mycket intensivt skede under 2001. Resurser krävs även för bilateralt miljösamarbete. Regeringen beräknar mot denna bakgrund att resurserna för internationellt arbete bör öka med 7 miljoner kronor för budgetåret 2001.

Anslaget för år 2001 beräknas till 42 182 000 kr och till 39 682 000 kr för vart och ett av åren 2002 och 2003.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

34:8 Stockholms internationella miljöinstitut (SEI)

Propositionen

SEI:s huvudsakliga uppgifter är att initiera, genomföra och föra ut resultat av studier och forskning vad gäller utvärdering och utveckling av miljöteknik, miljö- och utvecklingspolicy samt relaterad miljöstyrning och strategier för

en hållbar utveckling. Institutet bedriver tillämpad forskning inom områdena energi, atmosfär, vattenhantering och urbana miljöer. SEI bedriver verksamhet i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika och har förutom huvudkontoret i Stockholm, kontor i Boston, Tallinn och York.

SEI har byggt upp en internationellt erkänd verksamhet inom områden som är centrala för de globala miljöproblemen. Institutets verksamhet är av stort värde för Sverige. För att kunna locka till sig externa uppdragsfinansierare krävs en kritisk bas av vetenskaplig kompetens. Detta kan möjliggöras genom en stabil och långsiktig basfinansiering som upprätthåller kvaliteten i verksamheten.

Regeringen beräknar anslaget till 12 miljoner kronor för år 2001 och motsvarande belopp för åren 2002 och 2003.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

34:9 Statens strålskyddsinstitut

Propositionen

Anslaget disponeras för förvaltningskostnader och strålskyddsforskning vid Statens strålskyddsinstitut (SSI). SSI är central förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människor, djur och miljö mot skadlig verkan av joniserande och icke joniserande strålning. SSI:s verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (1976:247) om vissa avgifter till Statens strålskyddsinstitut.

För att förbättra förutsättningarna för planering och genomförande av strålskyddsforskningen är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser om utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med strålskyddsforskning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 miljoner kronor under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004.

Regeringens bedömning är att SSI lever upp till de mål som ställts och att myndigheten kan verka för ett fortsatt gott strålskydd i samhället. Regeringens bedömning är att de förändringar som har skett för att renodla myndigheten som en ren tillsynsmyndighet är steg i rätt riktning.

Genom ett regeringsbeslut under hösten 1999 fick SSI i uppdrag att överta ansvaret för driften av de fem luftfilterstationer som drivs för övervakning av kärntekniska olyckor. Regeringen bedömer att SSI behöver en anslagsförstärkning om 2,4 miljoner kronor för att kunna driva dessa mätstationer framöver. Regeringen bedömer även att det finns ett behov av att förstärka miljöövervakningen på området. Krav på miljöövervakning av radioaktiva ämnens spridning i naturen och de stråldoser de ger till befolkningen ges även i rådets direktiv 96/29/Euratom. Regeringen beräknar att SSI behöver en förstärkning om 2 miljoner kronor för att kunna bedriva ett sådant miljöövervakningsprogram.

Regeringen beräknar anslaget till 90 888 000 kr för år 2001, till 92 831 000 kr för år 2002 och till 94 897 000 kr för år 2003. 2000/01:MJU1

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader och 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning

Propositionen

Statens kärnkraftinspektion (SKI) är central förvaltningsmyndighet med uppgift att övervaka säkerheten vid kärnteknisk verksamhet och genomförandet av den forskning och utveckling och det program för bl.a. sådana frågor som avses i 11 och 12 §§ lagen (1992:1537) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m., utom när regeringen skall fatta ett sådant beslut.

Anslagen disponeras för SKI:s förvaltningskostnader, kostnader för tillsyn samt kostnader för kärnsäkerhetsforskning.

SKI:s verksamhet finansieras via avgifter enligt förordningen (1991:739) om vissa avgifter till Statens kärnkraftinspektion.

Regeringens bedömning är att myndigheten genom sitt tillsynsarbete verkar för att skydda hälsa och miljö. För anslaget 34:10 beräknar regeringen 83 617 000 kr för år 2001, 85 391 000 kr för år 2002 och 87 281 000 kr för år 2003.

SKI har i uppdrag att finansiera kärnsäkerhetsforskning. För att förbättra förutsättningarna för planering och genomförande av kärnsäkerhetsforskningen är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser om utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med kärnsäkerhetsforskning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 12 miljoner kronor under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004.

För anslaget 34:11 beräknas 67 242 000 kr för år 2001, 68 499 000 kr för år 2002 och 69 901 000 kr för år 2003.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

34:12 Internationellt samarbete i fråga om kärnsäkerhet m.m.

Propositionen

Anslaget 34:12 disponeras för kostnader för deltagande i internationellt samarbete på kärnenergiområdet. Kostnaderna är starkt beroende av förändringar i valutakurserna. Anslaget beräknas till 26 752 000 kr för vart och ett av åren 2001, 2002 och 2003.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Kärnavfallsfonden

Propositionen

Enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) är en innehavare av tillstånd till kärnteknisk verksamhet skyldig att svara för att allt i verksamheten uppkommet kärnavfall och använt kärnbränsle hanteras och slutförvaras på ett säkert sätt och att den anläggning i vilken verksamheten bedrivs avvecklas och rivs på ett säkert sätt, sedan verksamheten har upphört (10 §). Dessa åtaganden innebär enligt förarbetena (prop. 1983:60) också ett ansvar för att klarlägga vilka åtgärder som behövs och hur dessa åtgärder skall kunna genomföras.

I det ansvar som enligt 10 § kärntekniklagen läggs på reaktorinnehavare och övriga innehavare av tillstånd till kärnteknisk verksamhet ingår att svara för de faktiska kostnader som behövs för avfallshanteringen. Som påpekades av Lagrådet i yttrandet över den tidigare finansieringslagen (prop. 1980/81:90 s. 637) omfattar tillståndshavarens skyldigheter även att ansvara med återstoden av sin förmögenhet för kostnader för sådana åtaganden, ifall tillståndshavaren skulle underlåta att fullgöra sina skyldigheter och staten därför nödgas vidta åtgärderna.

Enligt lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. skall innehavaren av en kärnkraftsreaktor årligen, så länge reaktorn är i drift, erlagga en avgift samt ställa säkerheter till staten för att säkerställa att medel finns tillgängliga för att betala kostnader för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och visst radioaktivt avfall, avveckling och rivning av reaktoranläggningar och forskning på kärnavfallsområdet. Medlen används också för att täcka de kostnader som staten har för tillsyn och kompletterande forskning på kärnavfallsområdet. Avgifter skall vidare täcka de kostnader som reaktorinnehavarna, staten och kommunerna har för information till allmänheten.

Regeringen fastställer avgiften årligen för nästkommande kalenderår. Avgiftsmedlen förvaltas av en fond benämnd Kärnavfallsfonden.

Vid utgången av år 1999 var Kärnavfallsfondens marknadsvärde 23 413 miljoner kronor (22 045 miljoner kronor år 1998).

Utskottets överväganden

Utskottet har inget att erinra mot vad regeringen har anfört.

Motionerna

I motion MJ824 (mp) framhålls behovet av ett särskilt statsanslag för att parera, motverka och förebygga effekter av klimatförändringar. För detta behövs ekonomiska resurser. Det behövs forskning, analyser och samordning för att på bästa sätt hitta bästa lösningar.

I motion MJ831 (c) yrkas att riksdagen beslutar uppta ett nytt anslag för klimatpolitiska program (yrkande 2). Vidare yrkas att detta anslag tillförs 100 miljoner kronor för klimatpolitiska program (yrkande 3 delvis). Klimatfrågan är en av de absolut viktigaste frågorna på miljöområdet. För att stimulera det lokala arbetet föreslår motionärerna att s.k. klimatpolitiska program inrättas. Kopplingen mellan livsstil och levnadsmönster och påverkan på miljön kan tydliggöras.

Utskottets överväganden

Motionerna MJ824 (mp) och MJ831 (c) yrkande 3 delvis behandlar frågor om klimatförändringar och anslag för klimatpolitiska program. Utskottet konstaterar att Klimatkommitténs betänkande (SOU 2000:23) Förslag till Svenska Klimatstrategi innehåller förslag (s. 79) om att regeringen skyndsamt bör informera medborgarna och samhället i stort om växthuseffekten och om möjligheter till medverkan att begränsa klimatpåverkan genom egna åtgärder samt om nödvändigheten av skärpta styrmedel. Informationen bör utformas i bred samverkan med myndigheter, näringsliv, fackliga organisationer, kommuner och frivilliga organisationer. Statens utgifter uppskattas till 300 miljoner kronor. Informationen bör genomföras under perioden 2001–2003.

Utskottet har inhämtat att regeringen i december 2000 planerar att överlämna en proposition med titeln En svensk klimatstrategi. Mot bakgrund av det arbete som nu pågår är utskottet inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion MJ824 (mp). Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet konstaterar att motion MJ831 (c) yrkandena 2 och 3 delvis går utöver den beslutade utgiftsramen. Motionen avstyrks.

Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 20**Propositionen**

*26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande:
Förvaltningskostnader*

Anslaget är nytt från år 2001 och disponeras för den nya myndighetens förvaltningskostnader. Rådets viktigaste ansvarsområde är miljöforskning, lantbruksvetenskaplig forskning, forskning om samhällsbyggande och forskning för en ekologiskt hållbar utveckling.

Riksdagen har beslutat om en ny myndighetsorganisation för forskningsfinansiering (prop. 1999/2000:81, bet. 1999/2000:UbU17, rskr. 1999/2000:257) vilket bl.a. innebär att ett nytt forskningsråd för miljö, areella näringar och samhällsbyggande skall bildas från år 2001. I den forskningspolitiska propositionen (prop. 2000/01:3) har regeringen angett att rådet skall benämnas Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Forskningsrådet skall överta ansvaret för forskningsfinansiering från Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR), Byggeforskningsrådet (BFR) samt vissa delar från Forskningsrådsnämnden (FRN) och Naturvårdsverket. En organisationskommitté (U 2000:5) har i uppgift att förbereda bildandet av den nya myndigheten.

Genom bildandet av det nya forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande samlas stora delar av ansvaret för forskning till stöd för ett ekologiskt hållbart samhälle och därmed skapas bättre förutsättningar för kraftfulla forskningssatsningar.

Anslaget finansieras via förvaltningslagen för SJFR, BFR och FRN, vilkas förvaltningsanslag upphör i och med detta. Anslaget finansieras också med medel från anslaget för särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. inom utgiftsområde 16.

Regeringen beräknar anslaget för år 2001 till 43 744 000 kr, till 39 551 000 kr för år 2002 och till 40 416 000 kr för år 2003.

*26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande:
Forskning*

Anslaget är nytt från år 2001 och disponeras för stöd till forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande. För lantbruksvetenskaplig forskning finns anslag 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning, under utgiftsområde 23.

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 80 miljoner kronor under år 2002, högst 65 miljoner kronor under år 2003, högst 50 miljoner kronor under år 2004, högst 45 miljoner kronor under år 2005 och högst 40 miljoner kronor under år 2006.

Anslaget finansieras via forskningslagen från BFR, FRN, Naturvårdsverket samt från anslaget för särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. inom utgiftsområde 16. Forskningsanslaget för BFR och FRN upphör i och med detta.

Regeringen beräknar anslaget för år 2001 till 165 585 000 kr, för år 2002 till 173 718 000 kr och för år 2003 till 187 673 000 kr.

Utskottets överväganden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 2000/01:MJ251 yrkandena 1 och 2, 2000/01:MJ831, 2000/01:MJ837 yrkandena 2 och 6, 2000/01:MJ841 yrkande 20 och 2000/01:Fi211 yrkande 21 delvis anvisar anslag för budgetåret 2001 under utgiftsområdet enligt utskottets förslag i bilaga 1,

2. beträffande *vissa bemyndiganden*

att riksdagen

a) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med bilavgasverksamheten som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 16 000 000 kr under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004 (avsnitt 3.8.2),

b) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:2 Miljöövervakning m.m., ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering och genomförande av miljöövervakning som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 55 000 000 kr under år 2002, högst 40 000 000 kr under år 2003 och högst 30 000 000 kr under år 2004 (avsnitt 3.8.2),

c) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsersättningar i värdefulla naturområden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 120 000 000 kr under år 2002 (avsnitt 3.8.3),

d) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 110 000 000 kr under år 2002, högst 100 000 000 kr under år 2003 och högst 80 000 000 kr under år 2004 (avsnitt 3.8.4),

e) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:5 Miljöforskning, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 20 000 000 kr under år 2002, högst 15 000 000 kr under år 2003 och högst 10 000 000 kr under år 2004 (avsnitt 3.8.5),

f) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:9 Statens strålskyddsinstitut, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 3 000 000 kr under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004 (avsnitt 3.8.9),

g) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 12 000 000 kr under vart och ett av åren 2002, 2003 och 2004 (avsnitt 3.8.11),

h) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning, ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 80 000 000 kr under år 2002, högst 65 000 000 kr under år 2003, högst 50 000 000 kr under år 2004, högst 45 000 000 kr under år 2005 och högst 40 000 000 kr under år 2006 (avsnitt 4.1.2),

3. beträffande *anläggande av skoterleder*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ761 och 2000/01:MJ820,

4. beträffande *skogsmarkskalkning*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ306 yrkande 4,

5. beträffande *försöksverksamhet i samband med kalkning*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ773,

6. beträffande *uttalande om samhällsnyttan av kalkning m.m.*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ814,

7. beträffande *kalkningsinsatser och administrationskostnader*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ764 yrkande 14,

res. 1 (m)

8. beträffande *omfördelning av resurser*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ735 yrkande 1,

9. beträffande *vård av värdefull natur*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ711 yrkande 25 och 2000/01:MJ723 yrkande 1,

res. 2 (c)

10. beträffande *informationsinsatser*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ723 yrkande 2,

11. beträffande *behov av anslag för att motverka effekterna av klimatförändringar*

att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ824.

res. 3 (mp)

Stockholm den 28 november 2000

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulf Björklund

I beslutet har deltagit: Ulf Björklund (kd), Kaj Larsson (s), Jonas Ringqvist (v), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gudrun Lindvall (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s), Lars Lindblad (m) och Carina Ohlsson (s).

1. Kalkningsinsatser och administrationskostnader (mom. 7)

Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Lars Lindblad (m) anför:

Kalkningsinsatserna av försurade sjöar och vattendrag måste fortsättningsvis genomföras på en tillräcklig nivå. Principen skall vara att sjöar och vattendrag som hittills kalkats skall ingå i den nationella kalkningsplanen.

Regeringen bör ges i uppdrag att utforma ett sammanhållet program för skogskalkning. Vidare bör det internationella samarbetet i Östersjöområdet samt inom EU intensifieras för att få till stånd bindande avtal om utsläppsminskningar. Dessutom måste de höga administrationskostnaderna i kalkningsanslaget reduceras. Det är inte rimligt att 40 miljoner kronor av totalt 213 miljoner kronor går till administration.

Vi anser att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *kalkningsinsatser och administrationskostnader* att riksdagen med anledning av motion 2000/01:MJ764 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts ovan,

2. Vård av värdefull natur (mom. 9)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Centerpartiet anser att medlen för skyddsvärd skogsmark skall fördelas så att en större andel än i dag kan reserveras för biotopskydd och naturvårdsplaner. Det innebär att flera små områden kan komma i fråga runt om i landet och att vi härmed kan uppnå en större biologisk mångfald. Medel bör också reserveras för skötsel och tillsyn av de naturvårdsområden som bildas samt till ersättning för angränsande skog som skadas av exempelvis insektsangrepp i ett reservat.

Jag anser att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *vård av värdefull natur* att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:MJ711 yrkande 25 och 2000/01:MJ723 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts ovan,

3. Behov av anslag för att motverka effekterna av klimatförändringar (mom. 11)

Guðrun Lindvall (mp) anför:

Risken för klimatförändringar är förmodligen detta århundrades allvarigaste miljöhot. Även om vi såväl nationellt som globalt lyckas minska utsläppen av klimatförändrande gaser kommer effekter av tidigare utsläpp att drabba oss. Detta medför kostnader såväl för det globala samhället som för vårt nationella. Mycket talar för att en ökande stranderosion kommer att påverka

många svenska kommuner. Vi vet att klimatpåverkan även kan påverka flora och fauna, vattenflöden och skyddsbehov. Effekterna av de översvämningar som blev följden av den senaste sommarens väder kunde åtgärdas med hjälp av medel från den tillfälliga s.k. kommunakuten.

För att parera, motverka och förebygga effekterna av klimatförändringar behövs ekonomiska resurser. Det behövs forskning, analyser och samordning för att på bästa sätt hitta lösningar. Ett steg i rätt riktning är t.ex. att låta en myndighet hantera och ansvara för erosionsfrågorna. Ett annat steg är att inrätta ett anslag i statsbudgeten för att garantera att det finns medel avsatta på liknande sätt som vi under budgetsamverkan kunnat införa ett anslag för marksanering.

Jag anser att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *behov av anslag för att motverka effekterna av klimatförändringar*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:MJ824 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts ovan,

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Lars Lindblad (m) anför:

Den 22 november 2000 beslutade riksdagens majoritet om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena. Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Vi redovisar här vår syn på utgiftsområde 20.

När det gäller området allmän miljö- och naturvård har regeringen till slut hörsammat våra krav på rimliga anslag till de områden där staten har ett huvudansvar. Det gäller i huvudsak anslagen för miljöforskning och miljöövervakning. Efter att i flera år ha misskött dessa områden försöker regeringen nu kompensera detta genom en snabb ökning av anslagen. Problemet med snabba skiften i anslagsnivåerna är att det riskerar att leda till ett ineffektivt utnyttjande av medlen.

Det är angeläget att det anslås tillräckliga medel för miljöövervakning eftersom den är en viktig källa till information om det aktuella miljötillståndet. Vi har under flera år krävt ökning av anslaget, vilket regeringen till slut hörsammade och föreslog ökning i vårpropositionen för år 2000. I budgetpropositionen föreslår regeringen ytterligare ökning av anslaget. Den föreslagna ökningen är därmed så stor att det finns risk för att medlen inte kan utnyttjas på ett effektivt sätt. Vi föreslår därför att anslaget 34:2 Miljöövervakning m.m. minskas med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Det är viktigt att bevara den biologiska mångfalden. Vi anser att markägarna själva är lämpade att i ökad utsträckning genomföra vård och skyddsåtgärder. Det man äger vårdar man även när det gäller att bevara den biologiska mångfalden. Att i ökad utsträckning ersätta markägare för de bevaran-

deåtgärder de genomför inom ramen för skötselavtal sänker dessutom de totala kostnaderna för dessa insatser. Från och med år 2002 avsätter vi dessutom 1 miljard kronor för bildandet av en fond för bevarande av den biologiska mångfalden. Vi föreslår att anslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden minskas med 78 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

2. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Ulf Björklund (kd) och Caroline Hagström (kd) anför:

Den 22 november 2000 beslutade riksdagens majoritet om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena. Vi kan av formella skäl inte vidhålla våra anslagsyrkanden i en reservation och väljer därför att i ett särskilt yttrande redovisa vår politik som berör utgiftsområde 20 i den statliga budgeten.

Miljö är ett allomfattande begrepp. Politiken måste präglas av en helhets-syn på människan som till alla delar berörs av miljön och samspelar med miljön. Försurningen har minskat i vårt land. De inhemska svavelutsläppen har minskat kraftigt. Dock ökar trafiken och därmed utsläpp av försurande kväveoxider. Hälften av det sura nedfallet kommer från andra länder i Europa.

Eftersom marken också är försurad minskar försurningen i vattendragen ganska långsamt, trots kalkning. Kalkning av avrinningsområden bidrar till snabbare minskning av försurningen. Det finns något motstridiga rapporter om skogskalkningens effekt på skogstillväxt samt på flora och fauna i skog och våtmark. Därför bör försök i större skala göras i områden med högt försurningstryck.

Vi har tidigare kritiserat att det varit svårt att utläsa ur regeringens budgetförslag hur mycket pengar som anslagits till kalkning. Vi har därför yrkat på att kalkning skall redovisas för sig. Skogskalkning bör inledningsvis tas med som ett nytt anslag. Så småningom bör hela den samlade kalkningsinsatsen sammanföras till ett gemensamt anslag, eftersom en gemensam strategi med sammanslagen sjö- och skogskalkning kan komma att minska resursbehovet totalt sett. Kristdemokraterna anslår 50 miljoner kronor till skogskalkning för år 2001 samt ytterligare 50 miljoner kronor per år för år 2002 respektive 2003 utöver regeringens förslag. Kristdemokraterna har tidigare påpekat att påbörjad kalkning inte bör avbrytas.

3. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Eskil Erlandsson (c) anför:

Den 22 november 2000 beslutade riksdagens majoritet om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena. Vi kan av formella skäl inte vidhålla våra anslagsyrkanden i en reservation och väljer därför att i ett särskilt yttrande redovisa vår politik som berör utgiftsområde 20 i den statliga budgeten.

Klimatfrågan är en av de viktigaste frågorna på miljöområdet. Mänsklig-hetens påverkan på den naturliga växthuseffekten kan få ödesdigra konsekvenser för såväl nu levande som kommande generationer. Alla delar av

samhället måste vara med i arbetet med att minska utsläppen av växthusgas-er. För att stimulera det lokala arbetet med detta föreslår Centerpartiet att s.k. klimatpolitiska program inrättas. Att arbeta lokalt med denna fråga har fördelen att den kan bli tydlig för människor. Kopplingen mellan livsstil och levnadsmönster och påverkan på miljön kan tydliggöras. Inom utgiftsområdet anslår Centerpartiet därför 100 miljoner kronor för det första årets klimatpolitiska program.

Kalkning är tyvärr en nödvändig åtgärd så som utvecklingen ser ut för närvarande. Medel till kalkning av försurade sjöar, vattendrag och skogar måste få mer resurser. Centerpartiet anslår därför ytterligare 10 miljoner kronor till kalkning inom anslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden.

Inom anslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden finns medel för avsättning av skyddsvärd skogsmark samt medel för kalkning. Det är enligt vår mening viktigt att dessa olika områden delas i budgethänseende. Härmed kan mera förutsägbara anslagsnivåer för respektive insatser uppnås och förhoppningsvis även en mer långsiktig politik än vad som gäller i dag.

Centerpartiet har tidigare efterfrågat ett erkännande och ett berättigat stöd till de ideella organisationerna genom en uppräknings av anslag. Centerpartiet föreslår att anslagen till ideella organisationer verksamma inom natur- och kulturmiljöområdet räknas upp. Anslaget 34:2 Miljöövervakning m.m. bör räknas upp med 5 miljoner kronor för detta ändamål.

4. Anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Harald Nordlund (fp) anför:

Den 22 november 2000 beslutade riksdagens majoritet om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena. Vi kan av formella skäl inte vidhålla våra anslagsyrkanden i en reservation och väljer därför att i ett särskilt yttrande redovisa vår politik som berör utgiftsområde 20 i den statliga budgeten.

Folkpartiet anför i motionerna MJ841 yrkande 20 och Fi211 yrkande 21 delvis att i skogen finns unika biotoper och ekosystem som utgör grunden för många arters överlevnad. Dessa förutsättningar måste återspeglas i avverknings- och reproduktionsreglerna för att den biologiska mångfalden skall bevaras.

Det finns många unika naturområden som är akut hotade. Det är främst stora områden av ovärderlig s.k. gammelskog som står på spel. Effekten av det otillräckliga anslaget blir att värdefulla biotoper förstörs och att den biologiska mångfalden utarmas. På några timmar kan värdefulla områden försvinna som kommer att ta hundratals år att återskapa.

Folkpartiet har i flera år föreslagit kraftigt höjda anslag för skydd av skogsmark. Det är glädjande att regeringen har höjt anslaget, men vi förespråkar att anslaget höjs ytterligare. Det är just takten i skyddsarbetet som är och kommer att vara den avgörande faktorn för om Sverige klarar målet att bevara den biologiska mångfalden i tillräcklig omfattning. För att komma upp till en rimlig nivå vill Folkpartiet under utgiftsområde 20 Allmän miljö-

och naturvård utöka anslaget 34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska 2000/01:MJU1
mångfalden med ytterligare 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

2000/01:MJU1
Bilaga 1

1 000-tal kronor

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Politikområde Anslag	Utskottets förslag
26 Forskningspolitik	
1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	43 744
2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning (<i>ram</i>)	165 585
34 Miljöpolitik	
1 Naturvårdsverket (<i>ram</i>)	303 138
2 Miljöövervakning m.m. (<i>ram</i>)	226 495
3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden (<i>ram</i>)	848 461
4 Sanering och återställning av förorenade områden (<i>ram</i>)	151 755
5 Miljöforskning (<i>ram</i>)	56 930
6 Kemikalieinspektionen (<i>ram</i>)	81 733
7 Internationellt miljösamarbete (<i>ram</i>)	42 182
8 Stockholms internationella miljöinstitut (<i>obet.</i>)	12 000
9 Statens strålskyddsinstitut (<i>ram</i>)	90 888
10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	83 617
11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning (<i>ram</i>)	67 242
12 Internationellt samarbete i fråga om kärnsäkerhet m.m. (<i>ram</i>)	26 752
Summa för utgiftsområdet	2 200 522

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2001 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader	(ram)	43 744				
26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	(ram)	165 585				
34:1 Naturvårdsverket	(ram)	303 138				
34:2 Miljöövervakning m.m.	(ram)	226 495	-20 000		+5 000	
34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden	(ram)	848 461	-78 000		+10 000	+50 000
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	(ram)	151 755				
34:5 Miljöforskning	(ram)	56 930				
34:6 Kemikalieinspektionen	(ram)	81 733				
34:7 Internationellt miljösamarbete	(ram)	42 182				
34:8 Stockholms internationella miljöinstitut	(obet.)	12 000				
34:9 Statens strålskyddsinstitut	(ram)	90 888				

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader	(ram)	83 617				
34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning	(ram)	67 242				
34:12 Internationellt samarbete i fråga om kärnsäkerhet m.m.	(ram)	26 752				
34:13 Klimatpolitiska program	(ram)				+100 000	
34:14 Skogsmarkskalkning	(ram)			+50 000		
Summa		2 200 522	-98 000	+50 000	+115 000	+50 000

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Forskningspolitik.....	3
Miljöpolitik	3
Motionerna	3
Utskottet	6
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, politikområde	
Miljöpolitik.....	6
Propositionen	6
Inledning.....	6
Utskottets överväganden	11
34:1 Naturvårdsverket.....	12
Propositionen	12
Motionerna.....	12
Utskottets överväganden	12
34:2 Miljöövervakning m.m.	13
Propositionen	13
Motionerna.....	14
Utskottets överväganden	14
34:3 Åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden	15
Motionerna.....	15
Utskottets överväganden	16
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden	20
Propositionen	20
Utskottets överväganden	20
34:5 Miljöforskning	21
Propositionen	21
Utskottets överväganden	21
34:6 Kemikalieinspektionen	21
Propositionen	21
Utskottets överväganden	22
34:7 Internationellt miljösamarbete	22
Propositionen	22
Utskottets överväganden	22
34:8 Stockholms internationella miljöinstitut (SEI).....	22
Propositionen	22
Utskottets överväganden	23
34:9 Statens strålskyddsinstitut.....	23
Propositionen	23
Utskottets överväganden	24
34:10 Statens kärnkraftinspektion: Förvaltningskostnader och	
34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning.....	24
Propositionen	24
Utskottets överväganden	24

34:12 Internationellt samarbete i fråga om kärnsäkerhet m.m.	24
Propositionen	24
Utskottets överväganden	25
Kärnavfallsfonden.....	25
Propositionen	25
Utskottets överväganden	25
Övriga anslag	26
Motionerna	26
Utskottets överväganden	26
Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 20.....	26
Propositionen	26
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och sambhällsbyggande: Förvaltningskostnader	26
26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och sambhällsbyggande: Forskning	27
Utskottets överväganden	27
Hemställan	28
Reservationer.....	30
1. Kalkningsinsatser och administrationskostnader (mom. 7).....	30
2. Vård av värdefull natur (mom. 9)	30
3. Behov av anslag för att motverka effekterna av klimatför- ändringar (mom. 11)	30
Särskilda yttranden	31
Bilaga 1 Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	35
Bilaga 2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2001 inom utgiftsområde 20.....	36